

בס"ד, יום שני ג' השוון תשע"א

שם:

זמן:

מבחן שבועי מסכת זבחים כח – לך (82)

א. (1) השוחט על מנת להקטיב את עור האליה חוץ לזמנו או חוץ למקומו, מה דין הקרבן, ומדוע? והאם יש נפקא מינה באיזה מין קרבן איירי? וכיצד הדין בשאר העור של הקרבן? (2) השוחט על מנת לאכול את עור האליה חוץ לזמנו או חוץ למקומו, מה דין הקרבן, ומדוע? והאם יש נפקא מינה באיזה קרבן איירי?

ב. (1) על מה קאי הכרת דכתיב בפרשת קדושים "ואכליו עוונו ושא וגו' ונכרתה הנפש ההיא מעמיה", ומה ההכרח לדרוש הכי להוי אמינא ולמסקנא? והאם מדכתיב ביה מיעוטא "ואכליו עוונו ושא" אפשר לבאר את חילוק המשנה בין מחשבת חוץ לזמנו למחשבת חוץ למקומו, ומדוע? (2) למסקנת הגמ', מהיכן ילפינן פסול דחוץ לזמנו, ומהיכן ילפינן לפסול דחוץ למקומו, ומה דינם לענין כרת, ומגלן?

ג. (1) "מיבעי ליה למקום שיהיה משולש", מאי בעי שיהיה במקום משולש, ומה אתי לאפוקי? ואמאי אי אפשר ללומדו מהקרא דכתיב בפרשת צו? (2) באר הנידון האם קרבן שנאכל חוץ לזמנו, פוסל את הקרבן, וכיצד הסיקו בדיונו, ומגלן? (3) מה דינו של הכהן שחישב מחשבת פסול בקרבן, ומגלן?

ד. 1) קרבן שלא הביאו בזמן הראוי לו, האם נפסל, ומנלן (פרט)? 2) מה ילפינן מדכתיב "לא יחשב" 3) קרבן שחישב עליו גם מחשבת פיגול וגם מחשבת פסול, מה דינו לענין כרת, ומדוע? והאם יש נפקא מינה אם חישב באותה עבודה או בשתי עבודות, והאם יש להוכיח נידון זה מלישנא דמתניתין?

ה. 1) העמיד בהמת חולין בצד בהמת עולה ובהמת שלמים, ואמר הרי זו תמורת עולה ותוך כדי דיבור אמר תמורת שלמים, מה דינה (פרט), ומדוע? והאם היכא דאמר תמורת עולה ושלמים הדין שונה, ומדוע? 2) באיזה אופן נחלקו ר' יהודה ורבנן גבי המחשב בשחיטה מחשבת פסול ומחשבת פיגול, ובמה תליא הנידון? 3) האם אף לענין מנחות נחלקו ר' יהודה ורבנן בגוונא דחישב שתי מחשבות, ומדוע?

ו. 1) האם פלוגתא ר' מאיר ור' יוסי גבי תמורת עולה תמורת שלמים תליא בפלוגתא דר' יהודה ורבנן גבי המחשב שתי מחשבות הפוסלות, ומדוע? 2) מה הסתפק לוי בדעתו של ר' יהודה, ומה גרם לו להסתפק, וכיצד שאל את ספיקו לרבי, ומדוע שאל דווקא באופן זה?

ז. 1) טומאת ראשון וטומאת שני שנתערבו וחילקן ושוב נתערבו, האם מטמאים הם כראשון או כשני, והאם יש להוכיח מדין זה אף לענין צירוף חצי זית חוץ לזמנו עם עוד חצי זית חוץ לזמנו בגוונא דבנתיים חישב על חצי זית חוץ למקומו, וכיצד הדין היכא דחישב בנתיים על זית שלם חוץ למקומו? 2) מה הם שלושת השמועות שנאמרו משמיה דבר קפרא, ומה הביאור בהן? 3) חישב להאכילו לכלבים או לשורפו חוץ לזמנו, מה דין הקרבן, ומדוע?

ח. (1) האם צריך לחשוב לאכול את הכזית חוץ לזמנו בכדי אכילת פרס? והאם יש להוכיח ממתניתין? וכיצד הדין היכא דהתכוון להאכיל כזית אחד לשני בני אדם חוץ לזמנו, ומנלן? (2) המחשב לאכול חצי זית ולהקטיר חצי זית, מה דין הקרבן, ומדוע? ומאי קשמע לן מתניתין בהאי דינא? (3) כיצד משכחת לה דטמא ישחט בקדשים באופן שלא יעבור על איסור כניסה בטומאה? ומה דין שחיטתו (פרט: לכתחילה ובריעבר), ומדוע?

ט. (1) כהן כשר שקיבל את הדרם ונתנו לפסול, האם יש תקנה, וכיצד? (2) באר הנידון האם שחיטה כשרה בזר, וכיצד הסיקו בדינו ומנלן? ומה הדין באשה? (3) מה ילפינן מדהוקש סמיכה לשחיטה? באר במאי תליא הנידון! ומה אין ללמוד מהאי הקש, ומדוע?

י. (1) טמא שנכנס לעזרה או דהכניס ידיו לעזרה, מה דינו ומדוע? והאם בטבול יום ומחוסר כיפורים הדין שונה, ומדוע? (2) מה הדין באופנים הנזכרים לענין כניסה להר הבית, ומדוע? והאם יש אופן שיצא מן הכלל, ומדוע? (3) האם משכחת לה דציבור שרובן זבין יעשו פסח, ומדוע?

יא. (1) האם הסמיכה צריכה להיות במקום שחיטה, ומנלן? והאם דין זה הוא מדאורייתא או מדרבנן? והאם יש אופן שיוצא מן הכלל, ומדוע (פרט? (2) האם אפשר לשנות במבנה בית המקדש, ומדוע? ואמאי הובא נידון זה בסוגיין? (3) באר הנידון האם יש סמיכה באשם מצורע! ומה הקשו התוס' על דין זה?

יב. 1) מה דרש ריש לקיש מהקרא ד"בכל קודש לא תיגע וגו'" אליבא דרבינא, ואליבא דרבינן? ומה יתיישב לדבריהם? וכיצד ר' יוחנן דרש להאי קרא? ומה הכריחו לדרוש הכי? 2) מי עדיף ממני: עשה שיש בו כרת, או עשה דשלום בית, ומנלן? 3) מהיכן ילפינן אזהרה לאוכל קודש בטומאה, ומהיכן ילפינן אזהרה לנוגע בקודש בטומאה, ומה עונשם?

יג. 1) האוכל קודש בטומאת הגוף קודם שנזרק דמו, מה דינו, ומנלן? והאם כשאכל בטומאת בשר דינו שונה, ומדוע? 2) האוכל עצים ולבונה של הקדש שנטמאו, מה דינו (פרט), ומדוע? 3) המעלה בהמה טמאה או חיה על גבי המזבח, מה דינו, ומדוע?

יד. 1) "פסול מהו שיעשה שיריים", באיזה פסול מוירי? ומה הכוונה "שיריים"? וכיצד פשטו בדינו? 2) קיבל את דם הבהמה בכוס וזרקו על גבי המזבח, מה יעשה בדם הנשאר בכוס, ובדם הנשאר בצואר, ומנלן? וכיצד הדין היכא דקיבל את הדם בכמה כוסות, ומנלן? 3) מה הם האופנים המוזכרים במשנה שהקבלה היתה בפסול ומהני לחזור ולקבל, ואמאי נקטו לכולהו? ואמאי אין בהם פסול דנראה ונדרחה (פרט)?

בהצלחה!

תשובות למבחן ובחים כח לד

א. (1) לדעת שמואל ורב חסדא, עור האליה היא כאליה. ובעולה דכולה כליל אף אותו מקטירים, ומשום הכי אם חישב להקטירו חוץ לזמנו הוא פיגול וחייבים עליו כרת, ואם חישב להקטירו חוץ למקומו הוא פסול וליכא כרת. ובשלמים, אם הוא כבש דאלייתו קריבה אף עורו קרב ומחשבה פוסלת בו, ובגדי דאין אלייתו קריבה אף עורו אינו קרב, וכיון דאינו ראוי להקטרה אין מחשבה פוסלת בו. ולדעת רב הונא, גבי אליית שלמים כיוון דכתיב "חלבו האליה" ילפינן מינה דאין עורה בכלל ולא מהני בה מחשבה. ודעת ר' שמעון דלא רק עור האליה כאליה, אלא אף עור בית הפרסות של בהמה דקה, ועור הראש של עגל הרך [דהיינו תוך שנתו], ועור בית הבושת של נקיבה הוא בכלל בשר.

(2) לענין אכילה כולי עלמא מודו דעור האליה כאליה. ולרב הונא דלענין הקטרה אינו כאליה, כולי עלמא מודו דאם חישב לאוכלו חוץ לזמנו הוא פיגול, ואם חישב חוץ למקומו הוא פסול. ובגדי של שלמים דאין אלייתו קריבה, נמי כולי עלמא מודו דשייך ביה פיגול ופסול. ובעור אליית כבש שלמים, לדעת שמואל ורב חסדא דעורה כבשרה, תליא בפלוגתא ר' אליעזר וחכמים האם מחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם.

ב. (1) האי כרת קאי על אוכל נותר. ובסלקא דעתין סברינן דהוא משום דילפינן מהאי קרא גזירה שוה עוון עוון דמחשבת חוץ לזמנו הוא בכרת, ומשום הכי עדיף טפי לאוקמי בנותר דדמי לחוץ לזמנו דתרווייהו הוא פסול זמן, ותרווייהו נוהגים בבמה, אבל אי איירי בחוץ למקומו איכא למיפריך דאדרבה נילף עוון מטומאה דליכא אלא לאו. והתוס' ביארו, דהתקבלה הלכה לדרוש גזירה שוה מהאי קרא, ומשום הכי עדיף טפי לאוקמי בנותר דדמי לחוץ למקומו. ודחינן, דאדרבה חוץ לזמנו דמי לחוץ למקומו ב"מקד"ש". ומסקינן, דעל כרחק האי קרא בנותר איירי דילפינן גזירה שוה קודש קודש. ולמסקנת הגמ' אי אפשר ללמוד מהאי קרא מיעוטא לחוץ למקומו, משום דאיכא למימר דהאי ביום השלישי דכתיב מקמיה אחוץ לזמנו איירי, ואותו ממעט מכרת.

(2) מסקינן דכולהו מחד קרא נפקא, חוץ לזמנו מדכתיב "ביום השלישי", ויש בו כרת דילפינן גזירה שוה עוון עוון מנותר. וחוץ למקומו ילפינן מדכתיב בהאי קרא "פגול יהיה", ולית ביה כרת דכתיב "והנפש האוכלת ממנו", ועדיף טפי למעט חוץ למקומו, משום דחוץ לזמנו דמי טפי לנותר דמיניה ילפינן כרת.

ג. (1) לרש"י קאי על מחשבת אכילה חוץ למקומו דפוסלת רק בחשב לאוכלו במקום דראוי לאכול בו בשר דם ואימורים, והיינו עזרה לענין קדשי קדשים, וחוץ לקלעים לענין קדשים קלים, דהרי בשעת היתר במות שרי להקריב בחוץ, ואתי לאפוקי היכל שאינו ראוי לאכילה והקטרת אימורים. והתוס' כתבו, דיש מפרשים דקאי על עיקר דין פיגול, דנאמר הוא רק על מזבח החיצון דשלתן כשרים בו, לאפוקי מזבח הפנימי שאינו ראוי אלא לדם. ויש מפרשים, דקאי על המחשב מחשבת פסול, דרק אם עומד בעזרה דראויה לדם בשר ואימורים, מהני מחשבתו לפסול, אבל אם עמד חוץ לעזרה דדם ואימורים שיצאו לשם נפסלו ביוצא ושחט בסכין ארוכה, לא מהני מחשבתו. ובשם הר"ר יום טוב פירשו דקאי על מקום הזריקה דרק אם חישב לוורוק במקום שפוסל בכל שלושת הדברים, כגון חוץ לירושלים בקדשים קלים, ובקדשי קדשים אפילו בירושלים. ועוד פירשו דקאי על זריקה חוץ לזמנו, דחוץ לזמנו היינו זמן דשלושתן נפסלים בו, דבשלמים הוא עד ג' ימים. ולא ילפינן ליה מהקרא דפרשת צו, משום דאיכא למימר דהתם הוא פרט וכלל, דפיגול חזר וכלל, ונעשה כלל מוסיף על הפרט.

(2) דעת ר' אליעזר דודאי דמאי דכתיב ואם האכל יאכל לא קאי על האוכל ממש, דכיון דכבר הוכשר הקרבן כיצד יפסל. ור' עקיבא דחה דהא כהאי גוונא חזינן בזב [ולרש"י אפילו רק התחילו לספור, ולתוס' בשביעי לאחר טבילה] דאם ראה סותר הכל למפרע. אלא מדכתיב "המקריב" ילפינן דרק בשעת הקרבה הוא נפסל, דליכא למימר דקאי על הכהן המקריב, דהא כתיב "אותו". ולאחרים נפקא מדכתיב "לא יחשב" במחשבה הוא נפסל ולא בשלישי.

(3) אין הכהן נפסל, ולר' עקיבא ילפינן לה מדכתיב "אותו". ולאחרים דדרשו מדכתיב "לא יחשב" דבמחשבה הוא נפסל, ואינו נפסל בשלישי, ממילא נפקא לן דאין הכהן מתחלל, דמהיכי תיתי שיפסל באכילת הבעלים דבעינן קרא למעטו. אי נמי, דרשינן ליה מדכתיב "לא ירצה" והאי לישנא אובח קאי ולא הכהן.

ד. (1) אין הקרבן נפסל. ובמעשר ילפינן לה מדכתיב "מקצה שלש שנים" דחזינן דשייך שיששה עד שלש שנים. ומיניה ילפינן לבכור דהוקש לו. ובשאר קדשים המרצים דאין לזומדם מבכור דאינו מרצה, ילפינן מדכתיב "אותו" דדוקא אותו בלא ירצה ולא מאחר נדרו בלא ירצה. [והתוס' הקשו מהיכי תיתי דהוי בכלל לא ירצה דבעינן קרא לאפוקי].

(2) לאחרים ילפינן דבמחשבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי. ור' ינאי דרש מינה דמחשבות מוציאות זו מזו, דדרשינן שלא יערב בו מחשבות אחרות. ולדעת רב מרי ר' ינאי דרש מינה דאיכא מלקות למחשב בקדשים, והיינו כשיטת ר' יהודה דלאו שאין בו מעשה לוקין עליו.

(3) לדעת תנא קמא דמתניתין, כל שחישב אף מחשבת חוץ למקומו, ליכא ביה כרת, ואין נפקא מינה אם הוא בשתי עבודות או בעבודה אחת. ודעת ר' יהודה במתניתין דאמרינן תפוס לשון ראשון ולעולם אולינן בתר המחשבה הראשונה, ולדעת אילפא הוא רק במחשב בשתי עבודות, ולרש"י היינו בקבלה ובהולכה, והתוס' ביארו, דקאי על שני הסימנים. אבל בעבודה אחת אף ר' יהודה מודה דהוי עירוב מחשבות וליכא כרת. ולדעת ר' יוחנן אף בעבודה אחת סבר ר' יהודה דתפוס לשון ראשון. ואמרינן בגמ' דמתניתין הכי דייקא, דהא קתני בדר' יהודה "זה הכלל" ולכאורה אתי לרבות עבודה אחת דלא איירי בה רישא.

ה. (1) לדעת ר' מאיר אמרינן דתפוס לשון ראשון והוי תמורת עולה. ואיבעיא לן בגמ' היכא דאמר תמורת עולה ושלמים, האם הכא אמרינן דהתכוון לתרווייהו ותרווייהו חיילי, או דלמא דאף בזה אמרינן דנמלך וסבר ר' מאיר תפוס לשון ראשון. ולדעת רבה בר בר חנה מבואר, דבתמורת עולה ושלמים ר' מאיר מודה דחיילו תרווייהו. ולדעת רבא אף בהא פליגו. ולדעת ר' יוסי, אם הוא תוך כדי דיבור קטן כדי שאילת רב לתלמיד, אמרינן דכוונתו לתרווייהו ותרווייהו חיילו. ואם הוא תוך כדי דיבור גדול דשאלת תלמיד לרב, אמרינן דהוא נמלך והוי כבר עולה.

(2) לדעת רבא אינה לשחיטה אלא לבסוף וכל המחשבות שיחשוב בשחיטה חיילי בסוף השחיטה, ופליגי ר' יהודה ורבנן אף בהיכא דאמר להדיא דמתכוון לשתי מחשבות, והוא הדין דיחלקו ר' מאיר ור' יוסי בגוונא דאמר להדיא חציה תמורת עולה וחציה לשמים. ולדעת אביי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, ונחלקו בגוונא דבכל סימן חישב מחשבה אחרת, אבל שתי מחשבות באותו סימן כולי עלמא מודו דהוי עירוב מחשבות וליכא כרת.

2) אף לענין מנחות נחלקו ר' יהודה ורבנן. ורבא מוקי לה בשתי מחשבות בקמיצה ואפילו הכי פליגי, ואביי מוקי לה בהקטרה דאיכא ב' מתירים הקומץ והלבונה, ובכל מתיר חשב מחשבה אחרת. ולדבריו במנחת חוטא דליכא אלא מתיר דקמיצה, לא נחלקו. ולדעת רב אשי, אף בהא איכא למימר דפליגי היכא דבכל פסיעה חשב מחשבה אחרת.

ו. 1) לדעת רבה בר בר חנה בין ר' מאיר ובין ר' יוסי מודו דלא אמרינן תפוס לשון ראשון ודלא כר' יהודה דבמחשב מחשבת פיגול ומחשבת פסול אזלינן בתר הראשונה. אלא נחלקו בכוונתו. ולדעת רבא, פלוגתת ר' מאיר ור' יוסי היא בתפוס לשון ראשון, משום דסבר דנחלקו אף היכא דאמר להדיא תמורת עולה שלמים, ור' מאיר בשיטת ר' יהודה אמרה.
2) לוי קיבל מרבי דר' יהודה ורבנן נחלקו היכא דאמר כזית כזית, אמנם שמע משאר תלמידיו של רבי דשונים דאף נחלקו היכא דאמר כזית וכזית. והסתפק האם כן קיבלו מרבי, ועל כן יש מקום להסתפק בגוונא דאמר כזית למחר, האם בזה ר' יהודה מודה או דאף בזה פליגי, ואף דרבי לא שנה כן להדיא, איכא למימר דכשם ששייר ללוי כן שייר לשאר תלמידיו. או דלמא, דלכולהו שנה רבי כזית כזית, אבל בכזית וכזית וכל שכן בכזית למחר דרבי לא שנאם, ר' יהודה לא פליגי. ושאל לרבי דווקא על כזית למחר, דאם יפשוט דר' יהודה פליגי, כל שכן דפליגי בכזית וכזית. ואם יפשוט דר' יהודה מודה, אם יאמר לו בניחותא, יבין דבכזית וכזית ר' יהודה פליגי, אבל אם יאמר לו בריתחא, הרי יבין דכל שכן דבכזית וכזית ר' יהודה מודה, ומשום הכי שנה רבי רק כזית כזית.

ז. 1) לדעת רבא חזר לטומאת ראשון, והוכיח מינה דהוא הדין לצירוף חצי זית חוץ לזמנו עם חצי זית חוץ לזמנו אף דבנתיים חישוב על חצי זית חוץ למקומו. ורב המנונא סבר דדוקא היכא דמעיקרא היה שיעור טומאה אמרינן דחזר לזינו, אבל אם לא היה שיעור טומאה, אינו חזר לטומאת ראשון, והוא הדין לענין פיגול אין החצי מצטרף עם החצי. והתוס' ביארו, דלרב המנונא סגי בהא דלבסוף היה שיעור טומאה אף דמעיקרא לא היה בו שיעור טומאה, אבל אם לא היה שיעור דחזר בין בתחילה בפני עצמו ובין בסוף בפני עצמו, אינו מצטרף. אבל היכא דחישב על זית שלם חוץ למקומו כולי עלמא מודו דכבר נפסל ותו אין בו תורת פיגול.
2) לדעת רב דימי תני בר קפרא דחישב על חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו, אף רב המנונא מודה דאיכא צירוף לפיגול, כיוון דתרי חצאי חוץ לזמנו הוי בהדי הדדי ומצטרפי. ולדעת רבין, תני בר קפרא דווקא חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו ולאחריהם חצי זית חוץ למקומו, מודה רב המנונא דהוי פיגול, משום דלחצי חוץ למקומו כבר לא אשכחן צירוף. ורב אשי מתני דחצי זית חוץ לזמנו וכזית חוץ למקומו וחציו חוץ לזמנו, הוי פיגול דאין חצי זית מועיל במקום כזית. וכתב רש"י דרב אשי סבר כרבא דחזר וניעור, ואיכא רבותא דאף דחישב באותו זית עצמו אינו מעכב מלצרף לחצי הראשון דחוץ לזמנו.
3) אכילת כלבים שפיר חשיב אכילה כדכתיב בקרא "ואת איזבל יאכלו הכלבים". ומסקינן דאף אכילת האש חשיבא אכילה, והני מילי היכא דאמר בלשון אכילה, אבל אם אמר בלשון שריפה, לא חשיב אכילה ולא קרינן ביה "האכל יאכל".

ח. 1) אביי סבר להוכיח מהמשנה דנקטה לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית אין מצטרפין, ומשמע דאילו אכילה ואכילה כעין אכילה והקטרה דהוי טפי מכדי אכילת פרס, דסתם היסק הוי טפי מכדי אכילת פרס, שפיר מצטרפין. ודחינן דלמא איירי בהיסק גדול. וכתבו התוס' דמדקתני חצי זית היום חצי למחר ליכא ראייה, דלמא מתניתין איירי לענין הקטרה. ובשני בני אדם שפיר מוכח דהוי אכילה, דהא אכילה ואכילה כעין הקטרה וודאי לא הוי באדם אחד.
2) מבואר דמתניתין דאינו מצטרף. וכתב רש"י (במתניתין) דבכל חדא וחדא ליכא שיעורא. ולר' ירמיה אתי מתניתין לאשמועינן כר' אליעזר דאמר מחשבין מאכילת אדם לאכילת מובה, דהא משמע דווקא לאכול ולהקטיר אינו מצטרף, הא לאכול ולאכול אפילו אותו שדרכו להקטיר מצטרפין. ולדעת אביי מתניתין הא גופא אתי לאשמועינן דלאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר אפילו דהאי כאורחא והאי כאורחא, לא מצטרפי.
3) אי איירי בטמא שרץ דמותר לו להכנס לחיל, איכא למימר דשוחט בסכין ארוכה. ואי איירי בטמא מת דאסור להכנס לחיל, צריך לומר דאיירי בטמא בעורה דלא החמירו עליו לצאת, ואיירי בשוחט בקרומית של קנה, דאי בשל מתכת הא נטמאה הסכין ומטמא לבשר [אי הוכשרה, כגון דעברה בהנהר ומשקה טפח עליה, או דלמא חיבת הקודש מכשרתה]. או איירי דרך גגין דלא נתקדשו. ולכתחילה אסור לו לשחוט דלמא יגע בבשר, אבל בדיעבד שחיתו כשרה. אמנם דעת שמעון התימני לקמן, דשחיטה כשרה רק בטהורים, משום דבעינן דיעמוד השוחט לפני ה'.

ט. 1) אי נימא דהולכה שלא ברגל לא הוי הולכה, יש תקנה על ידי שיחזור הפסול אצל הכשר, ויחזור הכשר ויוליכנו למוזבח. ואי נימא דהולכה שלא ברגל הוי הולכה, הפסול חשיב מעשה איצטבא בעלמא, ומהני שיחזור הכשר אצל הפסול ויטול מידו ויורקנו אצל המזבח.
2) מכיון דכתיב ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם, הוי אמינא דאף מצוות שחיטת הקרבן הוי בכהן. אמנם מדכתיב ושחט את בן הבקר ובתר הכי והקריבו בני אהרון, דרשינן דרק מקבלה הוי מצוות כהונה. והוא הדין דאשה כשרה לשחוט, וכתבו התוס' דהוא אף לכתחילה ודלא כדכתב בהלכות ארץ ישראל דאשה לא תשחט לכתחילה.
3) בברייתא אחת דרשינן דכשם דסמיכה בטהורים, משום דסברינן דביאה במקצת שמייה ביאה ואין הטמא יכול להכניס ידו ולסמוך, כן אף השחיטה בעינן שתהיה בטהורים. ומסקינן בגמ' דמדרבנן בעלמא הוא שמא יגעו בבשר. ורב חסדא מתני איפכא, דכשם ששחיטה כשרה רק בטהורים, והיינו כשמעון התימני דדרש לקרא דבעינן שהשוחט יעמוד לפני ה', כן נמי הסמיכה צריכה להיות בפנים, ואף דביאה במקצת לא שמייה ביאה ואין מניעה שהטמא יכניס ידו ויסמוך. וכתבו התוס' דלענין הכשר בזר בשחיטה ליכא למילף מהא דהוקשה לסמיכה, משום דאי לאו קרא הוי אמינא דשחיטה בכלל תשמרו את כהונתכם אתיא.

י. 1) טמא שנכנס לעזרה וכן טבול יום ומחוסר כיפורים, חייבים כרת. ואם הכניס רק את ידו, אי נימא דביאה במקצת שמייה ביאה, כדילפינן מדהוקש כניסה לנגיעה, וסתם נגיעה במקצת הויא, נמי חייב כרת.
2) לענין כניסה להר הבית, דעת רש"י דתליא בפלוגתא אי טבול יום ומחוסר כיפורים דוב הוי כזב אי לאו, דאי הוי כזב הא זב אסור אף בהר הבית, ואי לאו כזב רק מדרבנן אסור להכנס. והתוס' כתבו, דכולי עלמא מודו דמדאורייתא שרי ליה להכנס להר הבית, ורק מדרבנן אסורו. [אמנם כזב בעל שלש ראיות דגם מחויב קרבן וגם טבול יום, כתבו התוס' דמדאורייתא אסור]. ולענין יום שמיני של מצורע שחל בערב פסח וראה קרי, אף דהוא טבול יום, מכל מקום התירו לו להכנס להר הבית דאתי עשה דיש בו כרת וידחה עשה דאין בו כרת, ואף שרי להכניס ידיו לעזרה ולהטהר מיגו הואיל והותר לצרעתו הותר לקריו.
3) דעת רב יוסף דלעולא אמר ריש לקיש דאמרינן הואיל, אם רוב הציבור היו טמאי מתים והותרו בפסח, אף אם נטמאו בזיבה הותר להם זיבתם. אמנם דעת אביי דלא דמי למצורע, משום דמצורע הותר לו להכנס ולהכי אין נפקא מינה כמה טומאות יש עליו, אבל

טומאה בציבור דהוי רק דחויא, למאי דאידיחי אידיחי ולמאי דלא אידיחי לא אידיחי. ורבא סבר דאדרבה, בדחיה טפי מסתברא דהואיל ואידיחי אידיחי.

יא. (1) איכא מאן דאמר דמדאורייתא בעינן סמיכה במקום שחיטה, וילפינן לה מדסמך וסמך לושחט. ואיכא מאן דלא דרש לה ורק מדרבנן אמרינן דהסמיכה צריכה להיות תיכף לשחיטה, ועל כן בעינן שישחוט במקום שסומך. ומכל מקום גבי מצורע אי נימא דביאה במקצת שמייה ביאה דאינו יכול להכניס ידו לעזרה ולסמוך, או למאן דאמר סמיכה בכל כוחו בעינן וצריך להכניס ראשו ורובו, וכן אי נימא דצפון דבעינן הוא בין המזבח לקיר צפוני דרחוק הוא מן הפתח, ולעשות פשפש בקיר צפוני אינו יכול, דהא כתיב "הכל בכתב", לא בעינן ביה סמיכה במקום שחיטה, ואף דאיכא למימר דעל כרחק כוונת התורה שיכנס לפנים, מכל מקום גזרינן שמא ירבה בפסיעות, אי נמי מדאורייתא אשם מצורע לא בעי סמיכה, או מדאורייתא לא בעינן שיסמוך במקום השחיטה.

(2) אמרינן דכיון דכתיב "הכל בכתב מיד ה'" אי אפשר לשנות בבנין בית המקדש, מלבד היכא דגלי קרא להדיא לשנות. ובוזה ביארו בסוגיין למאן דאמר דשחיטת צפון היא בין קיר המזבח לקיר צפוני דעזרה, אמאי לא עבדינן פשפש בקיר צפוני כדי שיוכל המצורע להכניס ידו ולסמוך.

(3) האם ילפינן משאר אשמות בהקישא דכחטאת כאשם, או דכיון דלא אתי לכפרה, לא ילפינן לה משאר אשמות. והקשו התוס', דלענין מתן דמים ואימורין על גבי המזבח, שפיר ילפינן מהאי היקשא אף לאשם מצורע.

יב. (1) רבינא סבר דאתי למלקות בכניסה במקצת ולא אתי לכרת, משום דהאי קרא באזהרה כתיב ולא בעונש. ולרבינן ריש לקיש לא איירי כלל מכניסה במקצת, אלא איירי לענין טמא שנגע בקודש. ולדבריהם לא קשיא מידי דמהא דהותר למצורע שראה קרי ביום השמיני שלו שחל בערב פסח להכנס לעזרה, דהא בטבול יום אף אי ביאה במקצת שמה ביאה, מכל מקום לית בה כרת. ור' יוחנן דרש דהאי קרא בתרומה איירי, דהא כתיב דלאחר מלאות ימי טהרה שריא, ואף דאכתי מחוסרת כיפורים, ואי בקודש איירי, הא מחוסר כיפורים אסור בקודש.

(2) כתבו התוס', דעשה שיש בו כרת דוחה אפילו עשה ולא תעשה, כדחוינן ממצורע שראה קרי ביום שמיני שחל להיות בערב פסח דעשה דפסח דדחי לעשה ולא תעשה דכניסה למקדש בטבול יום. אבל עשה דשלום בית דחי רק עשה ולא דחי עשה ולא תעשה, וכדחוינן במצורע דהותר לו לשם טהרתו ליטול אם על בנים רק בגוונא דמתכוון לשלחה.

(3) אוכל קודש בטומאה לריש לקיש ילפינן מדכתיב בכל קודש לא תיגע, ולר' יוחנן ילפינן לה מביאת מקדש בגזירה שוה דטומאתו טומאתו, וחייב כרת כדילפינן לה מהאי היקשא. ואזהרה לנוגע ילפינן מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה, אמנם לית ביה כרת.

יג. (1) לדעת ריש לקיש הוא לוקה, כיון דכתיב בכל קודש לא תיגע, ולא שנא אחר זריקה ולא שנא קודם זריקה. ולר' יוחנן אינו לוקה, דכיון דילפינן טומאתו מעונש, ועונש הוא רק לאחר זריקה כדכתיב "כל טהור יאכל בשר והנפש אשר וגו'". ולענין טומאת בשר, לדעת אביי כולי עלמא מודו דלוקה, דלא גרע מעצים ולבונה דאף דאינם ראויים לאכילה מכל מקום ילפינן מרבויה דוהבשר דהאוכלם בטומאת עצמן חייב כרת. ולדעת רבא, כולי עלמא מודו דפטור, משום דסמיך לקרא דטומאתו עליו ונכרתה, וילפינן דדווקא במקום כרת איכא משום טומאת בשר.

(2) ילפינן מרבויה דוהבשר דאף הם בכלל הכרת, דחיבת הקודש מכשרתן להיות אוכל ולקבל טומאה. ולדעת רבא איירי דווקא היכא דקידשו בכלי שרת, דכל הניתנים בכלי שרת הוכשרו לקבלת טומאה. ולרש"י הינו על ידי שחתה אותן מעל גבי המזבח במחתת כלי שרת. ולתוס' היינו ששיפן.

(3) בריש סוגיין אמרינן דהמעלה בהמה טמאה תליא בפלוגתא ר' יוחנן וריש לקיש האם לוקין על לאו הבא מכלל עשה, דהא נפקא לן מדקתני "טהורה". אמנם מסקינן, דכולי עלמא מודו דלאו הבא מכלל עשה עשה ואין לוקין עליו. ולא נחלקו ר' יוחנן וריש לקיש אלא לענין חיה, דר' יוחנן אמר דעובר בעשה, דהא כתיב "בהמה", וריש לקיש אמר דההוא למצוה ואינו עובר עליה. אמנם מסקינן דמדקתני פעמיים בקר וצאן, ילפינן דבקר וצאן אין חיה לאו.

יד. (1) לרש"י איירי בפסול לעבודה שורק את הדם, ומיבעי לן האם עשה את שאר הדם לשייריים ותו אין לו תקנה. ופשטו דאין עושה שייריים אלא במחשב חוץ לזמנו או חוץ למקומו. והתוס' ביארו, דקאי על דם שנפסל שעבר וזרקו, האם שייריו נשפכים על היסוד, או דאסור לזורקם לכתחילה וישפכם לאמה.

(2) דם הנשאר בכוס ישפך על יסוד המזבח, כדכתיב ואת כל הדם ישפוך וגו'. אמנם הדם הנשאר בצואר נשפך לאמה דממעטינן ליה מדכתיב "ואת דמו" דמשמע דלאו כל דמו. והיכא דקיבל בכמה כוסות, הוא פלוגתא דר' אלעזר ברבי שמעון ורבנן, האם קרינן ביה את כל דמו, ונשפך ליסוד, או ממעטינן ליה מדכתיב ואת דמו.

(3) קתני בפסול שקיבל, וקתני בקיבל בשמאל, וקתני בכלי חול. ומפסול ליכא למילף, דאיכא למימר דאיירי בטמא דכיון דהותרה בציבור מהני ליה תקנה. ומדקתני שמאל ליכא למילף משום דהוכשר לעבודת כהן גדול ביום הכיפורים, ומדקתני כלי חול ליכא למילף, משום דאיכא למימר דכיון דאפשר לקדש הכלים מהני ביה תקנה. ובקיבל פסול, פשיטא דלא הוי נראה ונדחה, משום דהוי מעשה איצטבא בעלמא, אבל בנתן לכלי חול מקשינן אמאי לא יפסל משום נראה ונדחה, ודחינן דאתי כחנן המצרי דלית ליה דחיה, אי נמי דכיון דבידו לתקנו, לא חשיב דיחוי.